

?Tocats de Lletra, un festival que no s'atura

El festival literari arriba a la XIV edició, a l'entorn del lema "Ciutats", amb més participació de poetes i més incerteses pel que fa a l'afectació de la pandèmia en el desenvolupament dels actes programats.

"La ciutat de les ànimes", Grup de Teatre dels Carlins. | Àlex Gómez.

En previsió d'eventuals contratemps, els coordinadors han establert que, en la mesura que sigui possible, els actes programats es puguin emetre també virtualment per "streaming", la qual cosa ha de permetre una difusió més àmplia. Coincideix, d'altra banda, que "Ciutats" encaixa plenament amb la proposta de ciutat àgora, entesa com a fòrum de debat i reflexió, amb el suport de les noves tecnologies de la informació i la comunicació, les quals enguany es convertiran en un element de suport essencial per al Tocats.

Sota l'amenaça de les inclemències víriques

Conscients de la precarietat que ha comportat i comporta la crisi sanitària en el món cultural i artístic, enguany s'ha volgut també potenciar la presència de poetes i músics com a gest de reconeixement i d'impuls a un sector molt trasbalsat per la situació actual. Una situació que, de bon principi, ha obligat a suspendre el tradicional sopar Estellés, que serà substituït per una entrevista en línia amb la neta del poeta, Isabel Anyó Estellés, i també el recital adreçat a l'alumnat d'instituts, reemplaçat per una conversa oberta en línia amb el poeta Josep Pedrals, que prendrà part, d'altra banda, en l'espectacle inaugural, "Afecte i vernacle", juntament amb el saxofonista Llibert Fortuny.

Per tercer any consecutiu, la programació del festival Tocats s'ha vist sacsejat i condicionat per les circumstàncies sociopolítiques del país, en les dues darreres edicions, i en aquesta ocasió pels condicionaments sanitaris derivats de la pandèmia, els quals han motivat, en el global dels

festivals de poesia que se celebren arreu del país, suspensions, ajornaments i variacions de format. En el cas de Tocats, ni s'ha suspès ni s'ha ajornat, i com és habitual es durà a terme dins la segona quinzena d'octubre -des del 20 al primer de novembre-, amb alguns canvis d'espai per assegurar el compliment de les mesures sanitàries de seguretat.

Alguns dels recitals o entrevistes seran difoses també en "streaming" en directe o bé en línia. En el web del festival, a més d'ubicar-hi la programació i els enllaços telemàtics, hom podrà reservar-hi les invitacions per assistir als actes, necessàriament amb aforament limitat; llegir-hi els textos dels recitals de l'auditori de la Plana de l'Om ("Josep Carner", a càrrec d'Anna Güell, i "La ciutat, on tu vagis anirà", amb Xavier Serrano) i dels Carlins ("La ciutat de les ànimes"), i també visionar una quarantena de càpsules poètiques a partir dels actes programats.

Un festival obert a totes les veus

La participació variada d'entitats del món cultural ha permès, un any més, presentar un ventall ampli de propostes: des de l'exposició "Ciutats" de Foto Art fins a la mostra de textos i llibres de Joan Peruchó, en el centenari del seu naixement, a la biblioteca del Casino; a més de la projecció de "La ciutat oculta", de Víctor Moreno, a Cineclub Manresa, i la presentació del llibre "Si aquest carrer fos meu", d'Stefanie Kremser, a càrrec de l'autora i de l'escriptor Jordi Puntí, a la Llibreria Papasseit, i de l'estudi sobre la poesia jove catalana, "La veu de la pluja", elaborat per Anna Casajuana.

Entre la llarga nòmina de poetes centrals que visitaran el festival, cal fer esment de Ton Armengol, que hi oferirà un recital inspirat en la idea del naufragi, en el marc d'una instal·lació escultòrica conformada amb elements marins; Núria Armengol, Biel Barnils i Gerard Cisneros ("Veus centrals"), i Xavier Mas Craviotto i Raquel Santanera ("Cercatasques poètic"). Alguns d'aquests mateixos poetes, juntament amb d'altres, participaran també en "La ciutat de les ànimes", un muntatge poètic del Grup de Teatre dels Carlins, on cada poeta fa reviure un escriptor perquè reflexioni sobre el sentit de l'existència, la literatura i la mort.

Pel que fa als escriptors visitants, Tocats comptarà amb la presència d'Eva Baltasar, Aina Torres, Maria Sevilla, Jaume Coll Mariné, Anna Gual, Lluís Calvo i Laia Carbonell ("Novíssims"); Andrea Ambatlle, Iris Hinojosa i Juana Dolores Romero ("Darrera fornada"); i Carla Fajardo, Marc Freixas, Laura López, Ivette Nadal i Eduard Sanahuja ("Cercatasques poètic"). Altres literatures també hi seran presents a través de les veus dels poetes gallec i basc Gonzalo Herme i Hasier Larretxea; de la periodista, professora i assagista El-Kaissa Ould-Braham, que recitarà poemes en amazic de la tradició oral de la Cabília; i del narrador i poeta italià Erri De Luca, el qual serà entrevistat per l'escriptor i periodista Genís Sinca. Precisament, en l'edició anterior de Tocats, el periodista i activista social David Fernández, bon amic de l'escriptor napolità, va presentar el recital "La força incendiària de les espelmes", basat en la seva obra poètica.

L'espectacle de cloenda, "Ciutats i paraules", coordinat per la poeta Àngels Gregori, consistirà en un recital a quatre veus i en quatre variants del català dels Països Catalans (Mireia Calafell, Txema Martínez, Maria Antònia Massanet i Teresa Pascual), amb l'acompanyament musical de Manel Camp. Si bé Salvador Espriu ho deia en un altre sentit, des dels inicis el festival Tocats ha fet seu aquell comentari que acompanya el poema "I beg your pardon": «amb música ho escoltaries millor». És habitual en els recitals del festival presentar-los maridats amb instrumentacions diverses, en un treball conjunt amb el poeta o el rapsode, de manera que sovint les composicions musicals són pensades i creades a mida. A més dels esmentats Manel Camp i Llibert Fortuny, hi intervindran els músics Ariadna Padró, Jordi Busquets, Maria Di Pace, Arnau Tordera, Joan Martínez, Roger Martínez, Bàrbara Granados i Massinissa Ait-ahmed. Una tardor més, Tocats deixarà caure les seves fulles poètiques damunt de tots els públics, inclosos els més menuts, a qui Clara Gavalda explicarà Contes a la ciutat.

[despiece]**Dansa i teorema**

La poesia pertany a la infància de la humanitat. És la dansa de les paraules, la música que hi balla, la festa de constatar que el sol torna a alçar-se i encara som junts per dir-ho. Abans que el conte a la vora del foc, va ser el cant. El conte l'explica un, els versos els diem tots. Encara avui pobla festes i aniversaris, treu cap en commemoracions públiques i, quan cal, que avui cal, es refugia al carrer i agafa el micròfon per cridar «tinc fam, tinc fred», com deia Foix. A vegades, un lema és el cap de fil d'un vers. Demana que tibem d'ell per passar de la intuïció al pensament. Però avui la poesia ja no és sols cant, una forma de bellesa. Hi cap la lletjor. Hi cap el desconcert. Hi caben les pors. Des de Rimbaud, ja no sols és ritme, sinó imatge, un potent mirall, una forma esmolada de sentir per pensar. Qui la paraula el comprèn, comprèn. La poesia és forma de coneixement, teorema verbal, mots com maons, que deia Brossa. I amb aquests maons tant podem alçar-hi un temple per resar en temps de dolor com armar-nos per a la batalla i llançar-los a l'aparador dels panxacontents. La paraula poètica és risc, un perill, també. Com la vida.

Joaquim Noguero, periodista cultural [despiece]